

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egyszerű évről — 16 kor.
 Helyi előfizetés — 2 „
 Helyi előfizetés havi díjjal:
 Egyszerű évről — 80 kor.
 Helyi előfizetés — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évről — 84 kor.
 Helyi előfizetés — 5 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a helyi és
 hazai hírek kivételével

Összeállítás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megrendésre nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések a
 kiadóhivatalban intéseiről.

Árnyékban minden nap 5 fillér.

NAGYVÁRAD márcz 29.

A veritékcseppek üzerei.

(Dr. H. L.) A keresztény sajtó megírta annak idején, hogy Széchényi Miklós gróf győri püspök javadalmának egyik szép birtoktestét eladta jutányos áron, minden más ajánlat mellőzésével keresztény kiscgazdáknak. Tudvalevő dolog az is, hogy Császka György kalocsai érsek 900 katasztrális hold érseki birtokot adott ki bérbe 1000 négyszögöles parcellákban a kalocsai keresztény munkásegylet tagjainak igen kedvező feltételek mellett. Legújabbán pedig azt olvashattuk a magunk lapjaiban, hogy Csáky Károly gróf váci megyéspüspök a biharmegyei Körszeg-Apáti község határában fekvő 1600 holdas birtokát eladta a kiscgazdák közönségnek ötvenévi törlesztésre. Ezzel egyidőbe esik Radu Demeter nagyváradi görög katolikus püspök nagylelkű keresztényszociális cselekedete, aki, mint azt lapunk is megírta, körutat tett egyházmegyéjében, leszállott a félrevezetett néphez, meghallgatta nehéz sorban élő híveinek panaszát és nyomban hozzá látott a gazdasági bajok orvoslásához tőle telhetőleg. A püspök, mint ismeretes, a legelőket az uzsoráskodó főbérlok mellőzésével mindenütt magának a politikai köz-

ségnek adja ki bérbe, még pedig a lehető legkisebb bérösszeg mellett. Egy-egy hold évi bére mindössze 50 fillért tesz ki, ami mesés olcsóságnak mondható.

Mialatt a keresztényszocializmus ilyen dicséretreméltó módon épít és alkot, az alatt a téglaszin lobogó fokozottabb mérvben pusztít és rombol. Az ország déli és délkeleti vidékein egész vármegyék népe lázong és a periferiák anarchiája visszhangot ad a fővárosban is. A szociáldemokrácia nyilván dokumentálni akarja, hogy nemcsak az analfabéták között vannak bárbarai, hanem a raffinált proletárok soraiban is. Ők a szociáldemokrácia intelligenciája. Időközönként tehát nekik is életjelt illik adni magukról a vörös lobogó színvonalának méltó emelésére.

Ide vezethetők vissza a mostanában történt ablakbeverések is. Először a miniszterelnöknek és legközelebb hűveinek jutott ki belőlük palotában és klubban. Ez előzékeny viszonzása akart lenni annak a figyelemnek, amellyel Tisza István gróf, Bokányi Dezső és Mezőfi Vilmost meginvitálta a választási reform ankétjára. Már annak idején rámutattunk erre a fonák helyzetre, amely aztán Budán a miniszterelnöki palota ablakain, a Sándor-utczában a Degenfeld-palota előtt, a Ferencz József-téren meg a szabadelvű pártkör nagy üvegtábláin adta meg az udvarias szociálista revánsot. A fővárosi

életképnek ez volt az első felvonása. A másodikat márczius idusán élveztük.

Sohasem értettük, mit keres a szociáldemokrácia, a sajtószabadság ünnepi gyülekezeteiben. A Talpra magyarnak semmi rokonsága sincs a Marseillesel, hiszen a mi márcziusi napjaink nem ontottak vért, Petőfi a népszabadtók költője volt és nem a népbolondítóké. Ugyan mivel érdemelte meg ez a nagy ember, hogy Izrael Jakab tegyen koszorút szobrára és Bokányi Dezső káromkodjék ércalakja előtt olyan korcsmai hangon, amely ügyességi beavatkozást provokál? Pedig a botrányból ennyi még nem is volt elég. A veritékcseppek üzerei e merényletek után két nappal, éppen az idus ünnepén, bele vitték csöcselékhadukat az egyetemi ifjuság vezetése alatt haladó békés menetbe s ott aztán utcai erőszakoskodásokkal rontottak neki a főváros közbiztonságának.

Még el sem felejtettük e második felvonás izgalmait, máris kilátásban van a harmadik, ugyancsak a főváros területén. A lapok most hozzák hírét a Bokányi-tábor husvétii pártgyűlésének, melynek napirendjében a szónokok és előadók — nevezzük azoknak — csak vezetéknévükkel szerepelnek. Utónevüket azonban — keresztnevről itt igazán bajos volna szólni — csak kezdőbetűik jelzik, ilyenformán: Weltner J., Goldner A., Grosszmann M. és a többi.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom, hogy Nagyváradon, Fő-utca, Város-Bazár, 2. szám alatt

694

a perzsa szőnyegek nagyáruháza megnyilt.

Legszolidabb kiszolgálás. Rendkívül nagy választék különlegességekben, valamint olcsóbb darabokban. Legszolidabb kiszolgálás.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZAJA.

A félreértés megszűnik.

Írta: Hantke Emil.

Az az én bizonyos Bandi barátom, kiről itt a vonal alatt annyit írtam, a multkor egy kedves ismerősénél volt kinn a vidéken névnapot tartani.

Mert az a névnap este arról szokott híres lenni, hogy akik ott jelen vannak, mint egy nagy családhoz tartozók érzik magukat és bizalmas együttiségben, jó kedvben, derűs vidámságban, jó bor, jó zene mellett csak azon veszik észre magukat, hogy ni ni, kint már egész világos van. Tekintve a téli reggel lassúságát, az idő ilyenkor már a reggelben erősen benne van.

Bandi nagyon vágyott már ilyen multság után.

Egy édes álomból ébredt a keserű valóra. Megszeretett egy kislányt, a kislány sem idegenkedett tőle, lehet hogy már mindkettőjüknek egy volt a vágya, egy a célja... de hát!... közbe jött sok minden, illetőleg nem is jött közbe semmi, csak nem tudott többet Irmuskával találkozni... Északnak egyik, a másik délnek... Bandi robotolta a napot itt. Irmuska pedig ki tudja mit csinált otthon Poragyagoson.

Szinte jól esett ennek a reményt vesztett lelkiállapotnak egy olyan édesen zajos éjszaka, mint a névnap volt. A házigazda atyai jóindulata, a háziasszony őszinte bizalmas dédelgetése, melylyel ő elhalmozta, és kedves leányuk páratlan figyelme feledtetek vele sok keserű percet. Legalább is annyit, hogy régi, jó kedélyét visszanyerte és igyekezett a ráfordított figyelmet avval viszonozni, hogy az egész társaságot, pompás hangulatban, állandó vidámságban tartsa.

Igy jött el a válás pillanata. Mert hiába Bandi pontos és lelkiismeretes ember, nem akart hivatalából még e miatt sem elmaradni. Szépen kihajtat az állomáshoz és a rendes időre bent lesz. Még mire hazaér, az uton aludhat is egy kicsit.

Mire beérkeztek az állomáshoz, már ott volt mind a két vonat. Az egyik ment haza, ezen kellett neki menni; a másik ment arra Poragyagos fele, ezen szeretett volna menni. De mit keressen ő ottan?! De meg első a kötelesség!

Szépen megváltoztatta jegyét és behúzódtott egy üres fülkébe, avval az elhatározással, hogy hazáig alszik egy jót.

És nemsokára már mély álomba szenderült. A tompa hörgés, egyhangú zakatolás jó altató egy egész éjjeli mulatozástól anélkül is lázas agyra. De meg jó álomidőző is.

Ott járt a tavasz legszebb pompájában virágzó réten. A nap aranyzárlakat szöve su-

Megérkeztek a husvétii ünnepekre női-, férfi-, gyermek-czipők, uri és fiu kalapok, férfi-
 ingek, nyakkendő ujdonságok, keztyük, harisnyák stb.

elősmert jó minőségben és óriási választékban, melyek feltűnő olcsó árban árusítottak el. **Fábry Testvéreknél Olaszi, Fő-u.,** szerzhető be. 445 Telefonszám 76.

Hogy ennek az ugynevezett országos kongresszusnak, amely a maga nemében már a tizennegyedik évi gyűlés, elég zajos befejezése várható künn az utcán, oda manap, amikor a szocialisták gyűléseire és lapjaira végre ismét rájár a rud, nem kell sok proféczia. Ennek a harmadik felvonásnak már megvolt a maga kegyeltsértő előjátéka Kossuth Lajos halálának tizedik évfordulóján. Az előjátékba beleszóltak a lovasrendőrök is s így szerencsére nem sok látszatja maradt. Annyi mégis, hogy figyelmeztessen mindeneket, akiket illet, a közelgő harmadik felvonásra.

Tessék már most elgondolni, hogy nemcsak Bokányi ur nemzetközi csillaga ragyog a téglaszín lobogón, hanem az újjászervezett Mezőfi-Morgenstern párttitkár-elvtárs mogendovedje is. Amivel azt akarjuk mondani, hogy amíg amazok Budapesten gyűléseznek, ezek szokás szerint az Alföldet fogják boldogítani a husvéli ünnepek folyamán, hasonló önzetlen célokkal.

Nekik meglesz ehhez a hatósági engedélyük, csakugy, mint fővárosi ellenlábasaiknak, sőt, ha jóra fordul a sorsuk még utóbb hatósági támogatásban és közreműködésben is lesz részük ismét, mint karácsonykor Csongrád-Szegárdon — a normanap nagyobb dicsőségére.

A rombolás és alkotás munkájának szembeállítását mutatja meg legjobban, kik a szegénysorsu osztályok igaz barátai. Hát bizony nem a nagyszájú szocialdemokrata népvézerek, akik megrontják a nép ünnepeit, sztrájkokra hajszolják, megfosztják kenyerétől, azután neki viszik a csendőrszuronyoknak, ők pedig a legváltóságosabb pillanatban a veríték-cseppek árán szerzett garasokkal szépen odébb állanak, hogy egybűtűt üzérkedjenek az együgyű népen. A népigaz barátja a hithű keresztény társadalom. Főpapok,

főurak, egyházi és világi középosztálybeliek, akik egyre több kézzelfogható anyagi áldozatot hoznak a népert.

A kiegyezés és az új választások.

Parlamentari körökből kapjuk a következő sorokat: »A képviselő urak nagyrésze feltűnően nyugtalan, mert attól tart, hogy két vagy harmadfélvi képviselőszékre költötte el azt a pénzt, melyet öt évi ciklusra szánt. Mindenesetre kellemetlenül érintené a képviselőház legnagyobb részét, ha nem sokára újabb kiadásoknak és választási izgalmaknak lenne kitéve. Ennek bekövetkezésétől azonban csakhamar nem kell tartani, mert a kiegyezés elintézéséig nem osztják fel a Házat és addig bizony még szép idő mulhatik el. Hogy miért nem lesznek választások a kiegyezés törvénybe iktatásáig, erre az az érdekes válasz, hogy ezzel a képviselőházzal még fenn lehet tartani a közös vámtérületet, de egy új Ház azt nem szavazná meg, mert a legközelebbi választásoknál a legtöbb jelölt programjában benne lesz az önálló vámtérület.

Munkadók a sztrájkok ellen.

Az országos iparegyesület a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intézett a munkaadóknak a sztrájk ellen való szervezésére alkalmas törvényes intézkedések alkalmazása, továbbá a sztrájk törvényhozási szabályozásának tanulmányozása iránt. Az összes iparágak munkaadóinak szervezkedésére mozgalmat indítottak.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, márc. 29.

Elnök: Csáky Albin gróf.

Jelenti, hogy a képviselőháztól beérkeztek az 1903. évi költségvetési, a horvát provizorium és a szolgálati biztosítékok megszüntetéséről szóló törvényjavaslatok, melyeknek letárgyalását indítványozza.

A főrendiház általánosságban és részleteiben elfogadta az 1903. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Az intransigens konyak gróf.

Keglevich István gróf: Hiszi és reményli a kormányról, hogy liberális lesz és hogy az 1867-es alaphoz ragaszkodva pótolni fogja mindazt, amit a kormányok 1867 óta mulasztottak, mert most már gondoskodni kell róla, hogy a nemzet és az uralkodó között surlódások ne keletkezzenek. Reméli, hogy a hadsereg terén sikeresül fog tövös reformokat alkotni s a hadsereget népszerűvé tenni Magyarországon.

A szabadelvűségről az a véleménye, hogy az igazi szabadelvűség rovására a kormányok túlságosan engedékenyek voltak; vallási téren a vallási meggyőződéseket túlságosan kimélték a jogegyenlőség és szabadelvűség rovására. Erre vall például az is, hogy nem engedte meg a kormány a halottégetést. Pozsonyban egy vallásos tárgyú darab előadását betiltották. Ez nem válik dicsőségére ennek az országnak, a hol színházi cenzúra nincsen.

A közzgazdasági tere: sem voltak liberálisok a magyar kormányok; a legveszelmesebb dolog, ha a kormány egyik gazdasági irányt támogatja a másik ellen. A parlamentarizmus olyan eledel, amit nagyon takarékoskodva és mérséklettel kell fogyasztani.

Eddig eat az eledelt nagyon mohón élvezték, de meg is fekszi a gyomrunkat. Ezért sorról háttérbe minden ágazaton a közérdek és ezért tolatodik előtérbe a pártérdek és a magánérdek. A kormányt nem a képviselőház, hanem a választók többségének kellene irányítani. Birki is akasztja meg az államgépezetet, abszolút szükséglet az, hogy az ilyesmit lehetlenné tegyék.

Reméli, hogy a kormány erre feltétlenül törekedni fog és reméli, hogy a kormányban van elég energiája és elszántsága és óhajtja, hogy a kormányt annak idején támogassák azok is, a kik a szabadelvűséget vallják még akkor is, amikor ez a népszerűség kockázatával jár.

Válasz Keglevichnek.

Néma csendben hallgatták a főrendek a konyak-grófnak feltűnést keltő beszédét. Nyomban fel is állott Zichy Nándor gróf, nehogy válasz nélkül maradjon ez a minden indok nélkül való kirohanás. Zichy Nándor gróf kijelentette, hogy több a szónok által felhozott dolog egyrészt ellenkezik az ő nézeteivel és reméli, még sokan vannak a főrendek között, a

garaiból összefűzte a virágzásnak induló bokrokat, hogy a tavaszi szellő ellophassa e szép összhangzást és vigye odább, hol ibolya, jázmin illatozik és a hol két boldog lény sétál. Az egyik egy férfi és az ő, a másik egy leány és az...

Nagy zökkenés, vonatfüty felrázta álmából. Na talán már hazaértek! Almosan töröli szeméit és veszi fel kabátját, mikor beszűrődik a kalauz állomást jelző szava:

— Poragyagos... 5 perczz!!

— Micsoda?! — rémült el Bandi és nem akarván hinni füleinek rohant kifelé.

Egy merőben idegen vidéki állomás állt előtte.

— Hol vagyunk? — kérdé szivszorongva a kalauzt.

— Poragyagoson: — felelé az kurtán.

— Szent Isten! Hisz sskor én a másik vonatra ültem fel.

De segíteni már nem lehetett.

A legközelebbi vonat majd csak estefelé megy haza. Mit gondolnak odahaza? El nem tudják képzelni hova lett. De legfőbb, mit csináljon míg a vonat indulás ideje megérkezik?

Mit? Hát itt van Poragyagoson, elmegy és beszél Irmuskával.

Végig nézett magán. Az egész éjjeli fennmaradás alaposan meglátszott rajta. Gyűrődött volt nemcsak a ruhája, de még az arca is. Es ilyen külsővel, ilyen kuszált hajjal, kidagadt szemekkel induljon neki a fájó sebeket felszagatni.

Már mindegy. Elfogadható ok lesz elég a melegségre.

A legelső ember, mikor beért a faluba, megtudta mondani, hol laknak Irmuskáék. A mi nem is volt nagy csoda, mert a legszebb házak egyike volt.

Benyit a kapu. Egy árvaletket sem lát. Hát ki is fagyoskodna kiinn télen az udvaron? Es merre menjen?

Valahogy be akarta magát jelentetni, hogy mégse lepje meg őket olyan váratlanul. Ahát Ott van egy ajtó, melyen belül mintha konyha lenne. Szól a cselédnek és az megfogja bent mondani, ki van itt.

Kopogtatás nélkül benyit és... első meglepetésében nyitva felejtette az ajtót.

A legelső a kit meglátot Irmuska volt.

Persze, hogy mind a ketten csodálkozva kiáltottak fel.

— Jé! A Bandi! Hogy került ide?

— Ni! Az Irmuska! Csókolom a kezét.

— Hozta Isten! De hogy néz ki? Na jöj-jön menjünk innea a konyhából.

— Vol van a kedves mamája?

— Odaát van Mariska néainél. Majd utána küldetek. De mondja már mi jó szél hozta mitelénk?

— Jaj nagy sora van annak drága Irmuska! Tudja...

— Na várjon vele, mig fent leszünk, le-tülünk szépen és elmeséli.

— Jó... De ne haragudjon, hogy igy-néz ki, vagy ha haragszik, akkor ne vegye vi-zitelésnek látogatásomat, mert igazán mondom hogy a véletlen hozta létre.

— Magát is mindig a véletlen segíti. De nem baj! Na üljön most le... a nagykabát-ját hagyja itt kin a fogason... hiszen maga egész éjjel züllött, olyan gyűrött a gallérja is... na azért csak üljön le és meséljen. Letültek.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok Róth M. utóda

kalap, uridivat üzletében. Férfi fehérneműek rendkívül nagy választékban ésmérték szerint is gyorsan készíthetők. Férfi- és nő-czipők kizárólag legjobb kivitelben.

Hogy ennek az ugynevezett országos kongresszusnak, amely a maga nemében már a tizennegyedik évi gyűlés, elég zajos befejezése várható künn az utcán, oda manap, amikor a szociálisták gyűléseire és lapjaira végre ismét rájár a rud, nem kell sok prófécia. Ennek a harmadik felvonásnak már megvolt a maga kegyeletstörténet eljáratka Kossuth Lajos halálának tizedik évfordulóján. Az előjátékba beleszóltak a lovasrendőrök is s így szerencsére nem sok látszatja maradt. Annyi mégis, hogy figyelmeztessen mindeneket, akiket illet, a közelgő harmadik felvonásra.

Tessék már most elgondolni, hogy nemcsak Bokányi ur nemzetközi csillaga ragyog a téglaszin lobogón, hanem az újjászervezett Mezőfi-Morgenstern párttitkár-elvtárs megdövedje is. Amivel azt akarjuk mondani, hogy amíg amazok Budapesten gyűléseznek, ezek szokás szerint az Alföldet fogják boldogítani a husvéti ünnepek folyamán, hasonló önzellen czélokkal.

Nekik meglesz ehhez a hatósági engedélyük, csakugy, mint fővárosi ellenlábasaiknak, sőt, ha jóra fordul a sorsuk még utóbb hatósági támogatásban és közreműködésben is lesz részük ismét, mint karácsonykor Csongrád-Szegárdon — a normanap nagyobb dicsőségére.

A rombolás és alkotás munkájának szembeállítását mutatja meg legjobban, kik a szegénysorsu osztályok igaz barátai. Hát bizony nem a nagyszáju szociáldemokrata népvézerek, akik megrontják a nép ünnepeit, sztrájkokra hajszolják, megfosztják kenyerétől, azután neki viszik a csendőrszuronyoknak, ők pedig a legválságosabb pillanatban a veríték-cseppek árán szerzett garasokkal szépen odébb állanak, hogy egyébutt üzérkedjenek az együgyű népen. A népigaz barátja a hithű keresztény társadalom. Főpapok,

főurak, egyházi és világi középosztálybeliek, akik egyre több kézzelfogható anyagi áldozatot hoznak a népért.

A kiegyezés és az új választások.

Parlamenti körökből kapjuk a következő sorokat: »A képviselő urak nagyrésze feltűnően nyugtalan, mert attól tart, hogy két vagy harmadféltévi képviselőségre költötte el azt a pénzt, melyet öt évi ciklusra szánt. Mindenesetre kelemellenül érintené a képviselőház legnagyobb részét, ha nem sokára újabb kiadásoknak és választási izgalmaknak lenne kitéve. Ennek bekövetkezésétől azonban csakhamar nem kell tartani, mert a kiegyezés elintézéséig nem osztalják fel a Házat és addig bizony még szép idő mulhatik el. Hogy miért nem lesznek választások a kiegyezés törvénybe iktatásáig, erre az az érdekes válasz, hogy ezzel a képviselőházzal még fenn lehet tartani a közös vámtérületet, de egy új Ház azt nem szavazná meg, mert a legközelebbi választásoknál a legtöbb jelölt programjában benne lesz az önálló vámtérület.

Munkadók a sztrájkok ellen.

Az országos iparegyesület a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intézett a munkaadóknak a sztrájk ellen való szervezésére alkalmas törvényes intézkedések alkalmazása, továbbá a sztrájk törvényhozási szabályozásának tanulmányozása iránt. Az összes iparágak munkaadóinak szervezkedésére mozgalmat indítottak.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, márcz. 29.

Elnök: Csáky Albin gróf.

Jelenti, hogy a képviselőháztól beérkeztek az 1903. évi költségvetési, a horvát provizorium és a szolgálati biztosítékok megszüntetéséről szóló törvényjavaslatok, melyeknek letárgyalását indítványozza.

A főrendiház általánosságban és részleteiben elfogadta az 1903. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Az intransigens konyak gróf.

Keglevich István gróf: Hiszi és reményli a kormányról, hogy liberális lesz és hogy az 1867-es alaphoz ragaszkodva pótolni fogja mindazt, amit a kormányok 1867 óta mulasztottak, mert most már gondoskodni kell róla, hogy a nemzet és az uralkodó között sürdősök ne keletkezzenek. Reméli, hogy a hadsereg terén sikerülni fog üdvös reformokat alkotni a hadsereget népszerűvé tenni Magyarországon.

A szabadelvűségről az a véleménye, hogy az igazi szabadelvűség rovására a kormányok túlságosan engedékenyek voltak; vallási téren a vallási meggyőződéseket túlságosan kimélték a jogegyenlőség és szabadelvűség rovására. Erre vall például az is, hogy nem engedi meg a kormány a halottégetést. Pozsonyban egy válásos tárgy darab előadását betiltották. Ez nem válik dicsőségére ennek az országnak, a hol színházi cenzura nincsen.

A közgazdasági téren sem voltak liberálisok a magyar kormányok; a legveszelmesebb dolog, ha a kormány egyik gazdasági irányítást támogatja a másik ellen. A parlamentarizmus olyan eledel, amit nagyon takarékoskodva és mérséklettel kell fogyasztani.

Eddig ezt az eledelt nagyon mohón élvezték, de meg is fekszi a gyomrunkat. Ezért sorul háttérbe minden ágazaton a közérdek és ezért tolatodik előtérbe a pártérdek és a magánérdek. A kormányt nem a képviselőház, hanem a választók többségének kellene irányítani. Birki is akasztja meg az államgépezetet, abszolút szükséglet az, hogy az ilyesmit lehetetlenné tegyék.

Reméli, hogy a kormány erre feltétlenül törekedni fog és reméli, hogy a kormányban van elég energiája és elszántsága és óhajtja, hogy a kormányt annak idején támogassák azok is, a kik a szabadelvűségeit vallják még akkor is, amikor ez a népszerűség kockázatával jár.

Válasz Keglevichnek.

Néma csendben hallgatták a főrendek a konyak-grófnak feltűnést keltő beszédét. Nyomban fel is állott Zichy Nándor gróf, nehogy válasz nélkül maradjon ez a minden indok nélkül való kirohanás. Zichy Nándor gróf kijelentette, hogy több a szónok által felhozott dolog egyrészt ellenkezik az ő nézeteivel és reméli, még sokan vannak a főrendek között, a

garaiból összefűzte a virágzásnak induló bokrokat, hogy a tavaszi szellő ellophassa e szép összhangzást és vigye odább, hol ibolya, jázmin illatozik és a hol két boldog lény sétál. Az egyik egy férfi és az ő, a másik egy leány és az . . .

Nagy zökkenés, vonatfűty felrázta álmából. Na talán már hazaértek! Almosan töröli szemét és veszi fel kabátját, mikor beszűrődik a kalauz állomást jelző szava:

— Poragyagos . . . 5 perczz!

— Micsoda?! — rémült el Bandi és nem akarván hinni füleinek rohant kifelé.

Egy merőben idegen vidéki állomás állt előtte.

— Hol vagyunk? — kérdé szivszorongva a kalauzt.

— Poragyagoson: — felelé az kurtán.

— Szent Isten! Hisz akkor én a másik vonatra ültem fel.

De segíteni már nem lehetett.

A legközelebbi vonat majd csak estefelé megy haza. Mit gondolnak odahaza? El nem tudják képzelni hova lett. De legfőbb, mit csináljon míg a vonat indulás ideje megérkezik?

Mit? Hát itt van Poragyagoson, elmegy és beszél Irmuskával.

Végig nézett magán. Az egész éjjeli fennmaradás alaposan meglátszott rajta. Gyűrődött volt nemcsak a ruhája, de még az arca is. Es ilyen külsővel, ilyen kuszált hajjal, kidagadt szemekkel induljon neki a fájó sebeket felszaggatni.

Már mindegy. Elfogadható ok lesz elég a mentségre.

A legelső ember, mikor beért a faluba, megtudta mondani, hol laknak Irmuskák. A mi nem is volt nagy csoda, mert a legszebb házak egyike volt.

Benyit a kapun. Egy árvaletket sem lát. Hát ki is fagyoskodna kinn télen az udvaron? Es merre menjen?

Valahogy be akarta magát jelenteni, hogy mégse lepje meg őket olyan váratlanul. Ahát Ott van egy ajtó, melyen belül mintha konyha lenne. Szól a cselédnek és az megfogja bent mondani, ki van itt.

Kopogtatás nélkül benyit és . . . első meglepetésében nyitva felejtette az ajtót.

A legelső a kit meglátot Irmuska volt.

Persze, hogy mind a ketten csodálkozva kiáltottak fel.

— Jé! A Bandi! Hogy került ide?

— Ni! Az Irmuska! Csókolom a kezét.

— Hozta Isten! De hogy néz ki? Na jöj-jön menjünk inna a konyhából.

— Vol van a kedves mamája?

— Odaát van Mariska néainél. Majd utána küldetek. De mondja már mi jó szél hozta mifelénk?

— Jaj nagy sora van annak drága Irmuskát Tudja . . .

— Na várjon vele, míg fent leszünk, leülünk szépen és elmeséli.

— Jó . . . De ne haragudjon, hogy igy nézek ki, vagy ha haragszik, akkor ne vegye vizitelésnek látogatásomat, mert igazán mondom hogy a véletlen hozta létre.

— Magát is mindig a véletlen segíti. De nem baj! Na üljön most le . . . a nagykabátját hagyja itt kin a fogason . . . hiszen maga egész éjjel zülött, olyan gyűrött a gallérja is . . . na azért csak üljön le és meséljen.

Leültek.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok Róth M. utóda

kalap, uridivat üzletében. Férfi fehérneműek rendkívül nagy választékban ésmérték szerint is gyorsan készíthetők

Férfi- és nő-czipők kizárólag legjobb kivitelben.

kik helytelenítik Keglevich István fejtegetéseit.

Csáky Albin gróf kijelentette, hogy a részletes tárgyalás befejezése után Keglevichnek már nem lett volna joga felszólalni. Nem engedni, hogy ez precedens legyen.

A magyar horvát pénzügyi provizóriumról szóló törvényjavaslat, valamint az állami tisztviselők szolgálati biztosítékának megszüntetéséről szóló törvényjavaslatokat elfogadták a főrendek.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 29.

Elnök: Perczel Dezső.

Bejelent, hogy a főrendiháztól visszaérkeztek a katonai javaslatok, a tavalyi költségvetés, az indemnytatás, a horvát provizóriumról szóló törvényjavaslatok, melyeket általánosságban és részletekben elfogadtak.

A javaslatokat szentesítés alá terjesztik. Nyegre László a közigazgatási bizottság elnöke a bizottság jelentését a vármegyei tisztviselőkről.

Hegedűs Lóránt a pénzügyi bizottság elnöke ugyanezt terjeszti be a pénzügyi bizottság részéről.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök az ülést fél egykor berekeszti.

A keletázsiai háború.

Capatmozgalmak.

Tientsin, március 29. A japánok Csingtao közelében, Shankaikvautól délre, a Liaotungi öböl nyugati vidéken a tenger fenekét vizsgálják horgonyvetés céljából s ebből nyilvánvaló, hogy ott japán csapatokat akarnak partra szállítani.

Szárzaföldi csata.

Szöul, március 29. E hó 23-án. Andsu és Csingfan között összeütközés volt, amelyben rövid csata után a japánok győztek s visszavonulásra kényszerítették az oroszokat. Japán részéről ötven estek el. Az orosz csapat vesztesége ismeretlen.

Porth-Arthur ostroma.

London, március 29. Tokióból katonai körökből érkezett jelentés szerint Porth-Arthurt eddig négyezer bombázta a japán flotta és az oroszok lövégei közül csak hét találta a japán hajókat. A japán flottának mindannyiszor csodálatos szerencséje volt, mert nem az oroszok lövégeinek rosszassága volt az oka, hogy a

japán hadihajók sérülései jelentéktelenek. Egy gránát közvetlenül Togo admirális lobogós hajója mellett csapott a tengerbe a hullámok egész Togóra csaptak fel, de az admirális semmi baja sem esett. Egy japán torpedónaszád gépházának ablakán a hajó belsejébe, a fűtők közé csapott be egy löveg de nem robbant fel.

Üldözött hajók.

Gibraltár, március 29. Egy orosz czirkáló hajó és egy orosz torpedónaszád pénteken átment a csatornán. Az orosz hajók egy japán nagy kereskedelmi hajót üldöznek.

A niucsvangi ostromállapot.

Niucsvang, március 28. Az orosz kormányzó a konzuli testület kérésére beleegyezett, hogy addig felfüggeszék az ostromállapotot, míg a konzulok meg sem kapják kormányaik utasítását, hogy ezzel elkerüljék a bonyadalmak veszélyét. Az itt lakó amerikaiaknak egész nyíltan kijelentik, hogy az ostromállapot kihirdetése az Egyesült-Államok ama politikájának vereségét jelentené, amelyvel konzulokat neveztek ki Mandsuországnak. Azokról a házakról, amelyekben amerikai és angol állampolgárok laknak, az orosz katonák eltávolították az illető államok kitűzött lobogóit.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)
April. 15. Szigligeti társaság közgyűlése.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* Személyi hir. Dr. Beöthy László főispán tegnap rövid tartózkodásra Belényesbe utazott.

* Nagyszerda. A mai nappal kezdődik a tulajdonképeni nagyheti istentisztelet, a mely élénk tárja az Üdvözítő kinszenvedéseit. Dél-előtt a szokásos időkben tartatnak meg az istentiszteletek, délután pedig a lamentációk lesznek, az u. n. zörgő vecsernyék. Jeremiás siralmi alatt egyenkint oltják el a tizenkét tanítványt jelképező gyertyákat, amint az Üdvözítőt elhagyták. A székesegyházban délután 3 órakor énekes officium, lamentáció és „Miserere” férlikar, melyet a papnövédek énekkara ad elő.

* Olajszentelés a szatmáriak részére. A szatmári egyházmegye püspöke Meszlényi Gyula már huzamosabb idő óta gyengélkedik s az egyházi funkciót sem végezheti. Így ez évben a nagycsütörtöki szent szertartások, mint a lábmosás és az olaj és kryzmaszentelés sem lesz megtartva Szatmáron. A beteg egyházi Szemrecsányi Pál váradi püspököt kérte fel, hogy a holnapi, nagycsütörtöki olajszentelés alkalmával a szatmár egyházmegye részére szükséges kryzmát és olajat is szentelje meg. Elküldötte ezért Zaboránszky István udvari papját, ki tegnap este érkezett Nagyváradra, hogy a megszentelt olajokat magával vigye Szatmárra.

* A köztisztaság érdekében. Evenkint a rendőrség megvizsgálja a lakóépületeket és udvarokat, közegekészségi és közbiztonsági szempontból. Hogy mily szükség van ennek a vizsgálatnak lelkiismeretes teljesítésére, azt azok tudják, akiknek alkalmuk van látni, hogy egyes házaknál mily keveset adnak nálunk a köz-

egészségügyi követelményekre, némelyik ház udvara olyan, mint a szemétdomb. A rendőrség elrendelte a tavaszi köztisztasági és közbiztonsági szemléket. Helyénvaló lenne, ha azt teljes szigorral hajtanák végre, mert nem elég, hogy az utcák tisztántartását ellenőrizzük, a betegségek csirait pedig az udvarokban tenyészítik. A szemlére vonatkozólag különben a főkapitány a következő értesítést adta ki:

Városunk közegekészségi és tűzbiztonsági érdekei szempontjából a múltban is olyannyira üdvös hatásának bizonyult tavaszi köztisztasági és tűzbiztonsági szemlék ezuttal is megújították lévén, összes érdekelték tájékoztatása végett következő intézkedések hoztak. Az egész város területén és pedig kerületenkint megújított eme szemlék április hó 5-én kezdenek meg, olyként, hogy legkésőbb április hó végéig kerületenként befejezhető legyenek. A szemlék részt vesznek: Az illető kerületi rendőrbiztos, a kerületi tisztiorvos, a városi mérnöki hivatal kiküldött szakértője, egy városi tűzoltó és végül a kerületi kéményseprő mester. A szemlék megtartási ideje eme csoportbizottságban esetről-esetre közös megállapodás tárgyát képezi, a gyülekezési hely azonban minden esetben a rendőrségi-épület legyen. Szemle tárgyát képezi, minden lakás-épület és pedig úgy a köztisztasági, mint a tűzbiztonsági érdekek szem előtt tartásával; különös gond fordítandó azonban a szállóhelyek, gyárak, vendéglők, korcsmák, kávéházak és általában mindama épületekre, melyek rendeltetésük szerint a magánházaknál élénkebb forgalomnak szolgálnak. Minden egyes helyen a talált hiányokhoz képest az illető szakközeg kifogásait a kerületi rendőrbiztos följegyzi, hogy eként a kifogásolt állapotok orvoslására rendőrhatalósági intézkedésnek alapot szolgáltatasson. S mert a város közegekészségi érdekeire mindennél nagyobb súly helyezendő, e helyütt is kiemelendőnek tartom, hogy a kerületi tisztiorvosok személyes részvétele minden szemlénél nélkülözhetetlenül fontos.

* Az ügyvédi kamarából. A nagyváradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Krüger Aladár ügyvéd, ki nemrég nyitotta meg ügyvédi irodáját Fő-utca 18. szám alatt, a Rózsavölgyi házban a nagyváradi ügyvédi kamara által vezetett ügyvédek lajstromába Nagyvárad székhellyel folytatólag felvétellett.

* Athelyezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Leu Zalán feketebátori és Rajta Péter nagyítófalui állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

* Vonatközlekedés átszállással. A belényesi vasútvonal hiányos építése sok bajt okozott már, s különösen a tarád-fő-szombatsági vonalrészén többször fordult elő földcsuszamlás, amely által a pályatest meglazult s a forgalmat megakasztotta. Mint értesültünk, a napokban ismét ilyen földcsuszamlás fordult elő a vasútvonalon Tasádfő és Magyar-Cséke között s a forgalmat be kellett szüntetni ezen részen. Az utasok átszállással közlekednek. Szerencsére a pályatest rövid vonalon van csak megromogva, s így az utasoknak kevesebb fáradságba kerül az átszállás. Azonnal hozzákezdtek a pályatest helyreállításához, de 10—12 napig eltart, amíg a munkákkal elkészülnek s a vonalat átadhatják a forgalomnak.

* Az iparos ifjak hangversenye. A nagyváradi ipartestület ifjúságának önképző egylete f. év április 3-án azaz husvét első napján a Zöldfa szálloda kistermében hangversenyt rendez, amelynek műsora a következő: 1. Dalárda „Betyár legény” éneklé az ifjúsági dalárda. 2. „Vándor élet” humoros csevegés Kürti Lajos-tól, előadja: Mócsi Gyula ur. 3. „Czimbalom szóló” magyar népdalok előadja: Palóczy Juliska k. a. 4. Komoly szavaltat: „Zolna” irta: Györfy Gyula előadja: Tóth Lajos ur. 4. Kurucz dalok éneklé: Balogh Lajos és Klein János.

— Hát hogy is kezdjem? . . . Hallja Irmska nem okarok bókolni, de maga feltűnően szebb lett, mióta nem láttam.

— Kedves Bandi ur ne térjünk el a tárgytól!

— Bocsanat ez nem tárgy. Legfeljebb tárgysorozat, melyben most egy édes, aranyos kis lányról van említés.

— Es maga mindig ilyen szellemes, mikor mulatság után van?

— Megint ellentmondok. Ez nem szellemesség, hanem tiszta őszinteség.

— Canhaj! Vigyázzon mert még elhiszem. De lássa milyen feledékeny vagyok. Milyen pálinkát parancsol?

— A világért sem parancsolok. Hanem ha kérek, akkor is egy kis édességet és azt sem pálinkát, hanem . . .

— Csak tán nem puszedlit?

— De igen, csak hogy edli nélkül.

— Nagyon sajnálom, de olyat nem süttöttem. Hanem egy kis baraczkpálinkát kap, de csak úgy, ha egyszer már elmeséli, hogy miképp került ide.

(Vége köv.)

nos urak. 6. Komoly szavaltat a gyermek bizodalma. Angolból fordította Szász Károly, előadja: Fleischer Lajza k. a. 7. Vig monológ előadja: Kovács Mihály ur. 8. Dalárda: Göre nóták: éneklé az ifjúsági dalárda. 9. Vig monológ a Vár és Kunyhó, Eötvös Józseftől előadja: Kocsis Ilonka k. a. 10. Magyar népdalok éneklé: Bartók Endre ur a Szigligeti színház tagja, a színházi zenekar tagjai kísérete mellett. 11. Tündéchen Schuberttől előadja: a Szigligeti színházi zenekar tagjai, Fleischer József vezetése mellett, Erbert Gusztáv, Krüger Károly és Rietschl József urak közreműködése mellett. 13. Kettős Kuplák a Cziterás operettből előadja: Köffler Béla és Kovács Mihály urak, a színházi zenekar tagjának kísérete mellett. 13. Dalárda népdalok éneklé, az ifjúsági dalárda, Lehoczky József karvezető vezetése mellett.

* Tüvedező kávéházi felszerelés. Róth József, a Zöldfa kávéház tulajdonosa már régebbi idő óta tapasztalta, hogy kávéháza felszereléséből poharak, tálcák, csészek, evőeszközök, teaszűrők, teás-kannák rendszerint nap mint nap elűnedeznek. Tegnap este azután lesbe állott. Nem sokáig kellett a tettesre várakoznia. Csakhamar rajta csípte kávélegényét, Váradi Andrást, amint három poharat egy kést és egy tányért akart elszállítani. A tetten ért és beismerésben levő házi tolvajt lezárták.

* A Félix-fürdőben folyamatban levő nagymérvű átalakítások már annyira előhaladtak, hogy a díszesen berendezett és acetylennel fényesen világított nagy éttermet ma, vasárnap megnyitja a bérlő s így a nagyhéten és a husvéti ünnepeken kiránduló közönség már ott teljes kényelmet talál.

* Elemelt felsőkabátok. Baráti Béla és Csanádi István a püspöki kertészetben alkalmazott segédek szobájából tegnapelőtt este hét és nyolcz óra között, míg a segédek vacsoráznak voltak, a szekrényben volt három darab téli és egy rövidebb őszi kabátjuk, melyeknek összértéke több mint százhatvan korona, eltűnt. A lopást csakis a viszonyokkal ismerős egyén követhette el. Az eddig még ismeretlen tettes kilétének megállapítása végett a nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

x Minden külön értesítés helyett esztonon hívom fel a t. közönség figyelmét azon körülményre, hogy az idén a keresztény és izraelita húsvét összeesik, minek következtében csipő, kalap és férfi-divatárú üzletem — különösen a közvellen ünnepelőtti napokban, — oly nagymérvű látogatottságnak szokott — hál' Istennek — örvendeni, hogy jobb vevőimet sem részesíthetem olyan nyugodt kiszolgálásban, a minőben egyébként szeretném. Ennélfogva felkérem jobb vevőimet, hogy szükségletüket — a nyugodt és kellemes kiszolgálás érdekében — legalább 8—10 nappal az ünnep előtt beszerezni sziveskedjenek, már csak annál is inkább, mert üzletem a nagyhét csütörtök, péntek és szombatján zárva lesz.

Különösen kérem azon t. vevőimet, kik nálam könyvre szoktak vásárolni, hogy bevásárlásaikat néhány héttel az ünnep előtt eszközöljék!

Midőn még megjegyzem, hogy minden szakmámba vágó cikkekkel a legszebb tavaszi újdonságok már megérkeztek, vagyok tiszteltel: Leitner László. 673

x Ritka alkalom kínálkozik most a t. közönségnek szükségletei olcsó beszerzésére. A jó hírnevű Kovács L. és társa cég ugyanis, mintán Zöldfa-utca 38. sz. alatti üzletét felosztalja, hatóságilag engedélyezett végeladást rendez és raktári készletét gyári áron alul hozza eladásba. Felhívjuk a t. közönség figyelmét a lapunkban közzétett hirdetésre. 593.

Nagyváradtól—Velenczéig.

— A kereskedelmi iskola tanulmányutja. —

Flume, márczius 26.

A nagyváradai állomáson szerdán este gyűlünk össze mindannyian, kikisérő szülőknél különben egyéb óhajuk nem volt, minthogy a

kisérő tanár urak — csak az én fiamra kérem kissé vigyázzanak.

A míg a vonat indulására vártunk, addig a szülők a jó tanácsokat osztogatták gyermekeiknek. Végre hosszas fűtyt jelenté a vonat indulását.

Huszonketten szálltunk fel Váradon s miután helyeinket elfoglaltuk, igyekeztünk vízszintes irányban elhelyezkedni, de bizony sehogys sem ment s csak ülve szundikáltunk. 27-én reggel, miután Pestre megérkeztünk, bementünk az étterembe reggelinket elfogyasztani. Majd csatlakoztak hozzáunk négyen s így 31-en beültünk a gyorsvonat egy II. osztályu kocsjába.

Gyönyörű reggel volt. A mint a vonat a Keleti-pályaudvarról elindult, elleptük a folyosót s gyönyörködöttünk a vidék szépségeiben. Az időnél csak a mi hangulatunk volt derültebb. Sajnálunk ugyan, hogy nem a Balaton mellett megyünk el, de azért amit utközben láttunk, elfeledtette velünk a Balatont. Aztán kezdtük fogyasztani a magunkkal hozott élelmiszereket.

Egyik társunk s két növendék kissé rosszszul érezték magukat, de ez csak annak tulajdonítható, hogy nem pihenték ki magukat. Valóban érdekes utazás volt.

A mint Dombóvárt elhagytuk, az idő hűlni kezdett. Délután 2 órakor Zágrábrban megebedtünk, Alig volt annyi időnk, hogy utolsó falatunkat is lenyeljük, mentünk tovább. A következő állomáson, ha leszáltunk, már téli kellett felvenni, Ogulintól már dm. vastagyi hóréteg borította a földet. Hanem a kilátás valóban elfogadó volt. Az egyhe dombokat fölváltották a Karszt sziklái, melyeken a vonatot sigalassusággal ment fölfelé s tömördek alaguton keresztül. Két oldalt hóréteggel borított fenyő erdők.

Néha föl-föl csillant a Kulpa vize, helyenként vizesékekkel, melyek mindenike egy-egy malmot hajtott. A sziklákból itt-ott egy-egy patak bukkant elő.

A hegyormokon festői várromok. Egyik Nádasdy, másik Frangepán régi várának emlékeit hirdeti.

Besötétedett. Tovább nem gyönyörködhetünk a természet szépségeiben. Bevonultunk félkünkbe s kedélyes beszélgetésbe merülve töltöttük az időt s így aránylag hamar érkezünk utazásunk első céljához, Fiuméba.

Beszálltunk a Hungáriába s ott elhelyeztek minket úgy, hogy mindegyik emeleten voltunk. Kissé rendbe szedtük magunkat s lementünk az étterembe. Vacsora után kinéztünk a rakpartra s bementünk egy magyar kávéházba, hol egyik pinczér se tudott magyarul. Aztán fáradtan nyugalomra törtünk.

Másnap reggel az összes vendégeket felvertük csengetéseinkkel, mert nem hoztak be elegendő mosdó vizet. Reggeli után esőben elindultunk megszémlélni a rakpartot. Majd az árnacsarnokba mentünk, a hol minket a halpiac érdekelt legjobban. Láttunk mi ott annyi mindenféle halat, tengeri pókot, rákot, hogy azt elsorolni igazán lehetetlen. Nem kevésbé voltak érdekesek a halakat áruló valódi olasz typosok, halászok, kik a mi gyönyörködöttetésünkre, a fiatalabb rákokat nyersen kebelezték be.

Megnéztük kívülről Thália templomát (beültől nem, mert csak minden harmadnap tartanak előadást.) Aztán visszamentünk a rakpartra s a »Voloscan« kimentünk Abbaziába.

Bár az idő nem kedvező, Abbaziában anynyi a vendég, hogy szobát kapni sem lehet. Abbaziában alaposan megáztunk. Majd két óra után Fiumében a Hungáriában ebédeltünk. Ebéd után felmentünk óriási fáradság árán Tersatóra a Frangepán-várba. Hogy minő kilátás nyílik onnan a városra és tengerre, azt leírni nem lehet, azt csak látni kell. A tengeren sikkó jachtok, gőzösök, vitorlás hajók remek látványt nyújtanak. Ott megneztük a történelmi nevezetességű társzekeret. Mikor onnan lejtöttünk, már esti 7 óra volt. Vacsorára még tengeri pókot is ettünk. Vacsora után egy kávéházba mentünk cigányzenét hallgatni.

Bizony a cigány zene s a kávéház nálunk elsőbrangu. Aztán aludni tértünk.

Másnap 26-án, reggeli után elindultunk a papirgyárba. A papirgyárt leírni — egy kötet kellene, azt ebéd mellett leírni csak nem lehet. Megnéztük, hogyan gyártják a papirt rongyból, papírból s fából. A gépek, a termék, a papirraktárak, a munkálatok s a gyárban alkalmazott személyek (nagyobbára nők) egyaránt tanulságosak voltak. Onnan visszatérve villamoson, a rakparton fölmentünk az »Arad«-ra. (Az Adria-társulat legnagyobb kereskedelmi hajója, 6000 tonnás). Megnéztük a berakott árukat, melyeket a hajókapitánya másfél millió forintba becsült. A hajó építése 800000 forintba került. Különösen érdemes volt a szalon, a hajókapitány s tisztek lakosztálya. Jól esett az, hogy találunk embert, aki végig magyarul beszélt nekünk. Majd magyarázatokat hallgattunk, hogy a nyílt oceánon mi történik s hogyan.

Onnan ebédelni tértünk. Ebéd után — most igyekeztünk megnézni a csokoládé s petroleum finomító gyárat. Este 7 után hajóra ülünk s megyünk — Velenczébe!

No majd onnan tovább!

Váradi István.

SZÍNHÁZ.

Pályázat vagy meghívás?

Egyre nagyobb érdeklődéssel fordul a közönség ama kérdés felé, vajjon pályázat vagy meghívás útján adják oda a színházat Somogyi Károlynak? Az eredmény körülbelül ugyanaz lesz, de az élv kedvéért sokan kíváncsiak a pályázat meghirdetését.

Egy nagyváradai lap tudósító tegnap a törvényhatóságunk több vezető tagjának véleményét kikérte a színházi pályázat ügyében. A válaszok így hangzanak:

Mezey Mihály: Már a szülőgyi bizottságban elmondott beszédében a következőkben körvonalazta álláspontját: 20—25 éve figyel a színházakat és úgy találja, hogy rendszerint a kérdésben a személyes érdekek győznek. Hiábavaló a sok beszéd. Nem helyesli, hogy a közönség érdeke ellen tegyenek. Nincs elragadtatva Somogyi-társulat kiválóságaitól s csak javulást vár a pályázat kiírásától.

Dr. Berkovits Ferenc: Feltétlenül a pályázat kiírását óhajtja. Bármennyire rokonszenvezik is Somogyi Károly egyéniségével — mégis művészeti kérdésben is annak az elvnek kell dominálnia: Győzzön a jobb. Nem érti a pályázat ellenzőit, hiszen az ő merev magatartásukkal abba a gyanuba esnek, mintha a pályázattól felténeék Somogyi Károlyt. Pedig, ha csakugyan olyan kiváló direktor Somogyi, mint a milyennek őt hirdetik, akkor nincs mit tartani a versenytől, annál nagyobb dicsőség Somogyira, ha minél több pályázó között lesz ő a győztes. Es ennek a versenynek egyedül a közönség látja hasznát.

Dr. Friedländer Sámuel: Eltekintve teljesen a szülőgyi kérdéstől elkeserítő hatással van a polgárság zömére az, hogy mint minden közügyben, úgy most is, egy-két — különben feltétlenül tiszteletreméltó alakja közéletünknek — akaratát feltétlenül érvényesíteni akarja. Ebben az esetben immár a formával sem törődik.

Az andiatum et altera pars elvénél fogva kívánatos volna, hogy tájékoztatásul a pályázat mellőzői is nyilatkozzanak a nyilvánosság előtt.

EGYESÜLETEK.

Az Orvosegylet szakülése. A Bihar-megyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi-Egylet folyó évi április hó 1-én, pénteken délután 5 órakor a bábaképző-intézet tantermében szakülést tart, a következő tárgysorozattal:

1. Az 1903. évi v. főorvosi jelentés (Diss.)
2. Betegbemutatók.

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése. A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár márczius 27-én tartotta rendes évi közgyűlését, melyen Bertsey György elnökölt, az iparhatóságot pedig Gireaud Árpád rkapitány képviselte.

A pénztár évi jelentéséből kiemeljük a következőket: Az 1903. évi január 1-én 2601 volt a tagok száma, az év folyamán bejelentettek 9403, kijelentettek 9251 tagot, az év végén 2753 tagja volt a pénztárnak.

Az elmúlt évben 1587 tag és 230 családtag, összesen 1817 beteg részesített segélyben. Az 1817 beteg közül táppénz segélyben 491, kórházi ápolásban 279 s ingyen orvosi és gyógyszersegélyben 1128 tag és 230 családtag részesített. Az összes tagoknak 13-22 százaléka vette igénybe a pénztár segélyezését.

Az anyagi forgalomról is részletesen leszámol a pénztár jelentésében.

Az 1902. évi forgó tőke maradvány 6609 korona 37 fillér, bevétel a múlt év folyamán 34652 korona 55 fillér, összes bevétel az 1903. évben 41261 korona 92 fillér. Kiadások; táppénz 8047 korona 5 fillér, kórház 5011 kor. 16 fillér, gyógyszer 6615 korona 47 fillér, orvosok, temetkezés stb. 6554 korona 7 fillér, összes segélyezési kiadás 26227 korona 75 fillér, a tartaléktőkéhez 4960 korona 55 fillért csatoltak s igazgatási költségekre 5626 korona 16 fillér fordított. Az összes kiadás 37114 korona 46 fillért tett ki. A múlt évi forgó tőke maradvány 4147 korona 46 fillér s a múlt év végéig elhelyezett tartalék tőke 16583 kor. 41 fillér.

A pénztár évi jelentését tudomásul vette a közgyűlés, ugyancsak tudomásul vette a zárszámadást és vagyonmérleget is és a felügyelőbizottság véleményes jelentése alapján a felmentvényt megadta.

Választásokra kerülve a sor, megválasztották a munkaadók közül az igazgatóságba rendes tagnak ifj. Cser János, póttagnak Urán Mihály; a felügyelő bizottságba r. tagnak Bodnár János, póttagnak Juhász Benedek; a választott bíróságba rendes tagoknak Tarsoly Ferencz, Miliák József, póttagnak Oláh M. Lajos; a segéd munkások közül az igazgatóságba ifj. Magyar János, Markó Elek, Nagy Lajos, Tömpe György rendes és Prokai Sándor póttagnak; a felügyelő bizottságba ifj. Kovács János, Meyeri Sándor rendes-, Bede Károly, Weinstein Mór póttagnak; a választott bíróságba Budai László, Hegyesi Károly, Klementisz Béla, Novák Kálmán rendes-, Pistei János és Szritya József póttagnak.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

Áprilisi esküdtek

Böszörményi Lajos (Szalonta), Bugyi Sándor (B.-Püspöki), ifj. Cser János, Cseresnyés Albert, Debreczeni Lajos, Dutkay Dezső, Fröhlich József, Gáál Sándor (Szakál), Gábor György, Ince Lajos, Jellinek Ferencz, Kálmán Sándor, Kálmándi Mihály (Szalonta), Kemény Károly (Szalonta), Kerekes Elek (Élesd), Kiss István (Szalonta), Kiss Károly, Kornstein Hermann, Kosztelni Márton, Kovács Lajos (Székelyhid), Kovács Lajos dr. (B.-Ujfalú), Kovács László, Kurländer Ede dr., Laszky Armin, Oláh Ferencz, Sipos Orbán, Szathmáry Sándor (Szalonta), Szoták József (Margitta), Veres Károly (Szalonta) és Vidovits Béla.

Főesküdtek:

Zsirkai Károly, Bartsch Sándor, Madarász Gyula, Farkas László, Schmutzler József, Balogh János, Weintraub Mór, Kohn Dávid, Ujváry Vilmos és Eber Károly.

Böhm Adolf sikkasztási pöre a kir. táblán.

Böhm Adolf, a nagylábon élő pazarló aradi bank rektor, akinek szennázciós sikkasztása sokáig foglalkoztatta a közvéleményt, —

kimértlen, megtörtén baldoklik most az aradi fogházban, amikor a nagyvárad kir. táblán ismét aktuálissá váltak bűnpörök bonyodalmas részletei. A nagy stíű furfangos sikkasztó bűntetésének végleges megállapítása körül folyt ma a nagyvárad kir. táblán a vita. Azonban ez már alig érinti a pazarló ember kedélyét s keveset változtat sorsán, mert miot aradi tudósítónk írja s dr. Fleischer aradi orvos bizonyítja, Böhm Adolf idegbaja annyira előhaladt, hogy már csak napokig lesz lakója az aradi fogháznak.

Az ismételten aktuálit nyert ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad kir. tábla Urban Adolf elnöklésével. A fellebbviteli tanács tagjai Balogh Samu, Bige Gyula, Harmathy Károly, Molnár Géza tábla bírák. A bonyodalmas bűnpört részleteiben Molnár Géza ismertette s a sikkasztások és okirat hamisítások egész sorozatát az első bíróság ítélete alapján tárgyalta. Az ügy részletes ismertetése után, melyből köztudomású, hogy Böhm Adolf mint az Aradi Nép és Iparbank vezérigazgatója mintegy 68000 korona összeget éveken át elsikkasztott s az így keletkezett hiányt hamis mérlegekkel s az üzleti könyvekben nem létező czégek és nevekre nyitott hitelekkel palástolta.

Köztudomású az is, hogy az aradi törvényszék e miatt Böhm Adolfot 3 és fél évi fogházra ítélte s a bank főügyelőjét Kosnyiszky Lászlót pedig másfél évi börtönbüntetéssel sújtotta.

A tegnapi tárgyaláson ez első bírósági ítélettel szemben Sável Kálmán kir. főügyész a büntetés súlyosítását indítványozta, azzal okolva vádját, hogy a törvényszék a bűneset minősítésénél nem vette figyelembe a sikkasztások és okirathamisítások teljes halmazát, s nem mérlegelte azt a nagy erkölcsi bűnt, melylyel Arad egész pénzpiacát Böhm Adolf esődbe jutatta. Czédly Károly aradi ügyvéd Böhm Adolf képviselőjében, védelmére az enyhítő körülmények figyelembe vételét kéri s a törvényszék ítéletét a büntetés minimumjára kéri leszállítani. Anyival inkább, mert a büntetés felemelése vagy fenntartása ugy sem jön számba már Böhm Adolfra vonatkozólag, mert Böhm Adolf az aradi fogházban haldoklik.

A kir. tábla büntetőtanácsa este 6 órakor hirdette ki ítéletét.

A kir. tábla büntető tanácsa hosszas tanácskozás után a törvényszék ítéletét annyiban módosította, hogy Böhm Adolf 3 évi fogház büntetésébe leszállítani rendelte az egy évi, két hó és huszonhét napi vizsgálati fogságot. Kosnyiczky büntetését pedig 1 évi börtönről 6 havi börtörré szállította le. A kir. főügyész megnyugodott. Védők semmiségi panaszt jelentettek be.

NYILTÉR.

Mély tisztelettel tudatom a

Félix-fürdőt

látogató közönséggel, hogy a fürdőtelepen hónapok óta folyamatban levő nagymérvű átalakítások már annyira előhaladtak, hogy a teljesen ujonnan felszerelt nagy éttermet a mai napon megnyitottam; s így nagyon tisztelt vendégeimnek olcsó és jó konyhánom s termelőktől beszerzett nagyváradai, magyaradi és tokaj-hegyaljai boraimon kívül immár teljes kényelemmel is szolgálhatok.

Ugy a kád-, mint a tükörfürdők is rendelkezésre állanak.

Félix-fürdő, 1904 márczius 27.

Komzsik Alajos,
fürdő-bérlő.

Zala Ferencznél

Fő-utca, Bazár-bérlő

a legújabb nyakkendők, kalapok, czipők, ingek, gallérok, harisnyák, keztyűk, botok, pénztárczák, utazó cikkek

legjutányosabb árban

kaphatók.

LOVACRIN

mesés hatású Amerikai hajnövesztőszer főraktára.

Dr. Gerő Sándor

ORVOS

lakását Szilágyi Dezső-
(Apáczá)-utca sarkán, a színházzal szemben, a dr. Adorján-házba helyezte át.

Közönség köre.*

A réti polgárok mozgalma.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

A »Tiszántúl« márczius 28-iki számában fenti címmel megjelent közleményre vonatkozólag szíveskedjék becses lapjában kiigazításal a következőket közlőtenni:

A Rét városrészen a demokratizmus egyáltalán nem tudott mindezeideig gyökeret vetni s még a közel jövőben sem lehet reménye a nagyváradai demokratizmusnak a város ezen részén tért hódítani.

Nem képzeli mélyen tisztelt Szerkesztő ur, hogy milyen óriási kárt tesz a »Tiszántúl« a réti lakosságnak azzal, ha actualis ügyei intézését a demokratizmusnak impotálja.

A Rét városrészt lakói pl. a harmadik »Köröshid« felépítése ügyében megindult mozgalomban nem mint demokraták, vagy negyvennyolcasok, vagy más elvekkel bíró egyének vesznek részt, hanem számot vetve azzal, hogy a hid felépítése a városrészt elsőrendű gazdasági és kulturális érdeke lévén, — minden réti lakos kell, hogy ezt a localis érdeket szíveslélekkel és teljes erejével előmozdítsa.

Nekünk Szerkesztő ur, hogy ez a hid a közeljövőben felépüljön nagy szükségünk van a »Tiszántúl« támogatására. Nagyon kérjük azért Szerkesztő urat szíveskedjék a mi helyi törekvéseinket becses támogatásába venni s ne vonja meg tőlünk pártfogását.

Nagyvárad, 1904. márczius 29.

Kiváló tisztelettel
a réti bizottság.

* E rovat alatt közlőttekért nem vállal felelősséget A Szerk.

TAVIRATOK

A harcztérről.

Csemulpo, márcz. 29. Legutóbb keleti megbízható hírek szerint Mandzsuközség határán döntő ütközet volt a japán gyalogság és a kozákok között. A harc áldozata ötven japán és száz kozák.

Pétervár, márcz. 29. Megbízható forrásokból tudatják, hogy Anglia 10 torpedó hajót ajándékozott Japánnak a harc tovább folytatására.

Bolgár-török háború.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.) A szebedi szandzsákban a forrongás tetőpontját érte. A határon harc folyik. A bolgárok betörték, s a harcban 3 bolgár s 14 török esett el.

Templomfosztók.

Déva, márcz. 29. (Saj. tud. táv.) A dévai rendőrség szervezett templomfosztogató banda nyomát kutatja. A dévai róm. kath. templom perselyéből egymásután több ízben nagyobb összegeket raboltak el. A dévai rendőrség az aradival szövetkezve kutat a templomrablók után.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaértékesítő szövetkezetek központja. A »Gazdasági Tudósító« jelentí: Az országos központi hitelszövetkezet külön nagy gabonaértékesítő központot állít föl. A kérdés egyaránt foglalkoztatja a hitelszövetkezeti központot és a kormányt.

A szőlőtermelők hitelviszonyairól érdekes előadást tartott Kosinszky Viktor, a csala-baraczkai állami szőlőtelepek igazgatója. Példákkal bizonyította, hogy azok a hitelforrások, melyek eddig a szőlő- és bortermelő községek rendelkezésére állottak, nem elegendők arra, hogy igényeik a foglalkozás és termelés természetének és érdekeinek megfelelő kielégítést nyerjenek.

A bajok megszüntetésére a terményzáloghitel behozatalát ajánlotta, mint egyedül célravezetőt.

Ezt az eszmét a következőképpen véli megvalósítani: Az e célra illetékes hatóságoktól kiállított, a kész vagy a már közel jövőben várható, ugynevezett lábbon álló termények értékének törvényes lekötés ellenében megfelelő pénzürtékről szóló pénztárt utalványt bizonyos bankok, melyek erre a célra szolgálnának, beváltani leszoek kötelesek, azután mint a váltókat tovább forgatják vagy leszámítolják.

A kibocsátók pedig az utalványokat lejáratú idejük a kalmával beváltani vagy prolongálni kötelesek.

Nagyváradai hetivásár.

Marha ártáblázat 1904. március 28-án.
1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—800 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 530—600 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 300—520 k.
1 drb fejős tehén 140—300 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—320 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—240 k. 1 drb veres borjú 26—50 k. 1 db fél éves borjú 54—110 k. 1 drb egy éves borjú 60—140 k. 1 drb két éves borjú 80—240 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 116—122 1 pár fél éves sertés 52—66 k. 1 pár egy éves sertés 70—150 k. 1 pár két éves sertés 120—230 1 drb ló 160—300 k. 1 pár ökör bőr 40 50—1 pár tehénbőr 26—36 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsde

	Budapest, márcz. 29.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, márcz. 29.
Buza kőober	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.90
Zab ápr.	5.8
Káposzta, repce, a ug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

	budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. márcz. 29-én.
Magyar aranyjárdék 4%	1.18
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	89.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkőtvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	98.15
Italméresi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földterhermentési kötvény	108.50

Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	1.5
Tizszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.15
Osztrák járadék papirban	99.90
Osztrák járadék papirban	118.30
Osztrák járadék aranyban	99.25
Osztrák korona járadék	151.50
Osztrák államsorsjegyek	16.21
Osztrák magyar bank részvény	767.15
Magyar hitelbankrészvény	648.—
Osztrák hitelintézet részvény	641.—
Párisi vista	19.08
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.42
Németbirodalmi márka	240.02
Londoni vista	15.52
20 márkás arany	23.49

SZERKESZTOI POSTA.

E. K. Helyben. Igen jó dolog. Mihelyt lehet sorát ejtjük.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A ki elegáns és tartós
cipőt akar, az csak a

690

GLOBIN

minden cipőnemű számára
legfinomabb bőrtisztítószer

használja.

Mindenütt kapható

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ
jun., Akt. Ges. EGER és LIPCSE

THYMOL-különlegességek:
fogorv. 1 tubus 50 fill.
fogorv. 1 szál 50 fill.
fogorv. 1 szál 70 fill.
fogorv. 1 szál 1.30 fill.

Arczapolásra legjobb az „IDEAL-“ arczcrém. Ártalmatlan nem zsiros 1 tégely 1 korona 60 fill.

PARFÜMERIE SAVOLY illatszertár.

Berger Sándor

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

Husvét i locsoló parfümök

Valódi KÖLN IZÉK.

EREDETI ANGOL és FRANCZIA ILLATSZEREK.

TRIFOLIUM, hajhullás ellen.

Rókás védjegyű lilliomtej.

Valódi BAYRUM fejmosásra.

EAU DE QUININE.

659.

Pipereczikkek dús választékban. — Szabott árak!

Jótétemény lábizzadásban szenvedőknek: LABOLIN még oly idült esetben is sikert ér el. 1 üveg 1 korona 20 fill.

Alkalmi ajándéktárgyak. Folytonos újdonságok.

Fekete és mosó kötények.

Harisnya-vásár az Olasziban.

Friss és Társánál az alábbi árucikkek eddig nem létezett olcsó árakban árusítatnak el: női, gyermek és férfi harisnyákat, inget, gallér és kélzöket, nyakkendők-, sétatötok és esőernyöket, mindennemü zsebkendöket.

557

Mosó karton, szatenok és maradékok remek választékban.

Husvétii locsolók, parfümök és szappanok. Minden cikket mélyen leszállított árakban árusítunk

Korona és Filler bazár Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca

E V Ö E S Z K Ö Z Ö K

Gyermekkoscsik 5 firtól 50 firtig.

Utazó bőröndök és kosarak.

Ü Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemü vevöközönséget értesiti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, Betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám.

Elvállal mindennemü betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és áttereszek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerü és szines cementlapok,
csatornacsövek, lépcsök, fedla-
pok, esővizfolyókák, fürdökádak, szarvasmarha jászolok,
mindenföle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerü és diszes kivitelben.

662

Mindennemü építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és föraktára. Beocsini Román- és Portlandcement. Egeresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat.

Jutányos árak!!

Árak minden vasutállomásra!!

Terazzo-munkálatok: Szabad sodronybetétes, re-
pedésmentes módszer. o

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák
aszfaltozása. o o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.
**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
szárazzá tétele.**

**Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
lesznek elvállalva.**

Költségvetés ingyen és bérmentve.

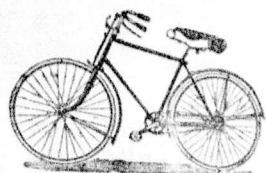

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

— hoidas templom mellett. —

A legújabb **Puch és Helical kerékpárok**

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetnek.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

Miért tett oly hírnévre szert **Nádor Henrik és Társa** cég egész Biharmegyében?

Mert czipő-raktára a legnagyobb az egész Biharmegyében!

Mert minden vevő oly czipőt kap, mint a milyet kíván!

Mert a legfinomabb kivitelű áruk a legszolidabb árak mellett kézzől-kézre mennek!

Mert minden czipő, mielőtt eladásra megyen, a legnagyobb vizsgálat alá lesz véve!

Szabott árak!

Mert a szolid kiszolgálása **NÁDOR HENRIK és TÁRSA** cégnek ma már ugyszólván példabeszéddé vált!

Mert versenyképességére nézve a cég megközelíthetetlen!

Mert telefonon való megrendelések ugy helybeli, mint vidékiek a legpontosabban és gyorsan eszközöltetnek!

Vidéki és helybeli telefon 63.

Napernyők, női színes és fekete

Harisnyák, női, férfi és gyermek

Ingek, Lábravalók, férfiak részére

Csakis e héten kerülnek eladásra

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utca.

Hatóságilag ^{engedélyezett} **v é g e l a d á s.**